

NOTAT

Dato: 11. november 2009
Kontor: Integrationskontoret
J.nr.: 09/07235
Sagsbeh.: JEL
Fil-navn: Høringsnotat

Notat om høringsvarene vedrørende forslag til lov om ændring af lov om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl. (Arbejdsmarkedsrettet danskundervisning m.v.)

1. Indledning

Integrationsministeriet har ved mail af 28. oktober 2009 hørt en række organisationer over udkast til lov om ændring af lov om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl.

Følgende myndigheder har haft bemærkninger til lovudkastet:

AOF Danmark, Børne- og Kulturchefforeningen, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Industri, Dansk Oplysnings Forbund, Foreningen af Ledere ved Danskuddannelser, KL, Landsorganisationen i Danmark, Oplysningsforbundenes Fællesråd og Uddannelsesforbundet.

I det følgende gennemgås og kommenteres de hovedspørgsmål, som rejses i høringsvarene.

2. Kort høringsfrist

KL og AOF Danmark, Dansk Oplysnings Forbund og Dansk Flygtningehjælp finder høringsfristen alt for kort.

Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at lovforslagets indhold hovedsagelig vedrører de anbefalinger, der indgår i rapporten fra regeringens arbejdsgruppe om danskuddannelse, som KL og andre af de hørte organisationer har været medlem af, og at rapporten blev offentliggjort i juni 2009, således at enhver har kunnet læse anbefalingerne.

3. Intro-dansk (lovforslagets § 1, nr.10)

Der er generelt tilfredshed med forslaget om indførelse af et arbejdsmarkedsrettet danskundervisningstilbud (intro-dansk).

Børne- og Kulturchefforeningen, Uddannelsesforbundet, LO og AOF Danmark tilslutter sig forslaget.

DA støtter også forslaget og lægger vægt på, at indholdet i undervisningen kan tilrettelægges, så det præcist imødekommer de behov, som den enkelte har i forhold til sit job, og at undervisningen kan gennemføres på arbejdspladserne. DA finder det glædeligt, at udlændingen kan starte, før den pågældende har fået et cpr.nr., og opfordrer ministeriet til at følge med i, om intentionerne i lovforslaget om hurtig påbegyndelse på kurset, efterleves.

Dansk Industri finder det positivt, at der etableres et nyt arbejdsmarkedsrettet tilbud. Dansk Industri peger på, at det er vigtigt, at der også er hurtig adgang til de ordinære danskuddannelser, idet der ellers er risiko for, at medfølgende ægtefæller finder det vanskeligt at falde til i Danmark.

Både DA og Dansk Industri bemærker, at der bør informeres om det ordinære danskuddannelsesstilbud, både ved påbegyndelse af undervisningen og når udlændingen har afsluttet intro-dansk tilbuddet.

Dansk Flygtningehjælp er som udgangspunkt positiv over for forslaget, men bemærker bl.a., at det på mindre sprogcentre kan være vanskeligt at opretholde et tilstrækkeligt kvalificeret tilbud, hvis kursistgruppen fremover bliver splittet op mellem deltagere i intro-dansk og deltagere i den ordinære danskuddannelse. DFH foreslår derfor, at der bliver mulighed for at undervise begge kursistgrupper sammen, dog med respekt for deltagernes individuelle læringsmål.

Foreningen af Ledere ved Danskuddannelser er meget positiv over for forslaget, herunder forslaget om, at der foreslås centralt fastsatte takster.

KL støtter som udgangspunkt forslaget. KL havde dog hellere set, at den generelle ramme for danskuddannelsesstilbuddet var mere fleksibel. KL bemærker, at det modulopbyggede system, der finansieres gennem betaling i form af modultakster, har været en succes og en af årsagerne til den effektivisering af danskuddannelserne, der har fundet sted de senere år. Men systemet har efter KL's opfattelse også nogle ulemper. Det kan f.eks. være vanskeligt at give et særligt arbejdsmarkedsrettet tilbud eller et særligt tilbud til ældre eller til au pair-personer. KL peger endvidere på, at en nærliggende mulighed havde været, at kommuner og udbydere fik større fri-

hed til at aftale særlige tilbud, der ikke nødvendigvis var en del af de modulopbyggede danskuddannelser.

KL peger på, at intro-dansk vil kræve øget administration, bl.a. i forbindelse med kontrol af, hvilke grupper der har ret til hvilke tilbud og vejledning af kursisterne om de nye tilbud, og foreslår, for at begrænse de administrative opgaver som følge af forslaget, at oplysninger om den enkelte udlændings opholdsgrundlag og rettigheder gøres tilgængelige for kommuner og udbydere via registeropslag. KL spørger, hvorfor ægtefæller til arbejdstagere ikke har ret til intro-dansk, og om internationale studerende, som må arbejde op til 15 timer om ugen, og personer med koncernopholdstilladelse har ret til intro-dansk. KL rejser desuden spørgsmålet om, hvilke betalingsregler der gælder, hvis en udlænding flytter flere gange i den periode, den pågældende modtager intro-dansk, og om personer på barsel, der inden barselsperioden har deltaget i intro-dansk, får kompensation for tabte timer. Endelig gør KL opmærksom på, at det næppe kan være en privat udbyders opgave at foretage kontrol af, om kursisterne modtager forsørgelsesydelse og henviser til bemærkningerne til lovforslagets § 16 b, stk. 13, hvor det nævnes, at der bl.a. påtænkes fastsat regler om udbyders adgang til at kontrollere, at udlændingen ikke modtager forsørgelsesydelse.

Uddannelsesforbundet støtter forslaget. Forbundet mener dog, at man skal være meget opmærksom på, om den enkelte udlænding indplaceres rigtigt og tilbydes den uddannelse, som den pågældende har brug for.

Integrationsministeriet skal bemærke, at ægtefæller til arbejdstagere ikke har ret til intro-dansk, medmindre de selv er arbejdstagere. Baggrunden herfor er, at intro-dansk så vidt muligt tilrettelægges med udgangspunkt i kursisternes beskæftigelsessituation. Internationale studerende, som må arbejde op til 15 timer om ugen, har ret til intro-dansk, hvis de er i beskæftigelse. Koncernarbejdstagere har ligeledes ret til intro-dansk. På baggrund af KL's bemærkninger om at private udbydere af danskuddannelse ikke skal foretage kontrol af, om kursisterne modtager forsørgelsesydelse, er lovforslagets bemærkninger justeret. Med hensyn til spørgsmålet om, dels hvorvidt personer på barsel, der inden barselsperioden har deltaget i intro-dansk, men ikke har opbrugt sit "klip" får kompensation for tabte timer, dels betaling for intro-dansk, når en kursist flytter flere gange uden for kommunen, vil der blive fastsat nærmere regler herom i en bekendtgørelse.

4. Afskaffelse af de vejledende modultakster fastsat i finansloven (lovforslagets § 1, nr. 4 og nr. 9)

AOF Danmark bemærker, at det ikke er afgørende for forbundet, at de vejledende modultakster på finansloven afskaffes, så længe kvalitetskravene i loven fastholdes.

Dansk Flygtningehjælp frygter, at afskaffelsen af de vejledende modultakster på finansloven vil gøre prisdannelsen mindre forudsigelig og betyde et mere anarkistisk marked til skade for opgaveløsningen og fjerne den nødvendige ensartethed, der kendetegner området.

Foreningen af Ledere ved Danskuddannelser (FLD) anser afskaffelsen af de vejledende modultakster for problematisk. Foreningen mener, at de lokale forhandlinger vil blive vanskeligere, hvis parterne ikke har et vejledende niveau at relatere sig til. Desuden vil det kunne betyde, at prisniveauet bliver uhensigtsmæssigt lavt, hvilket indebærer, at kvaliteten af undervisningen daler, og at kvalitetsniveauet hos udbydere bliver forskelligt.

KL kan tilslutte sig, at de vejledende modultakster på finansloven afskaffes.

FLD og KL finder det betænkeligt, at der ikke længere er et loft over den udgift, en bopælskommune skal afholde, hvis en kursist vælger en anden udbyder end den, som bopælskommunen har en driftsaftale med. KL foreslår, at der ved frit valg af udbyder fastsættes et udgiftsloft, der f.eks. svarer til den pris, som bopælskommunen selv leverer undervisning til.

Uddannelsesforbundet foreslår, at Integrationsministeriet fortsat vejleder om modultaksternes størrelse, da dette har en adfærdsregulerende funktion.

Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at evalueringen af danskuddannelsesloven har peget på, at de vejledende modultakster i praksis har vist sig at normere den frie takstfastsættelse i et videre omfang end tilsigtet. Integrationsministeriet er derfor af den opfattelse, at kommunalbestyrelse og udbyder står mere frit, hvis der ikke længere findes vejledende modultakster på finansloven, og at de aftalte takster dermed i højere grad vil afspejle de faktiske udgifter.

Det er endvidere ministeriets opfattelse, at det må være den enkelte udbyder, der har det fornødne grundlag for at vurdere de omkostninger, der er forbundet med tilbuddet. De vejledende takster blev indført i forbindelse med ikrafttrædelsen af danskuddannelsesloven i 2004, hvor der – i lyset af de ændringer der blev gennemført – skønnedes at være behov for at vejlede om de forventede modultakster. Det

er ministeriets opfattelse, at der i dag, hvor danskuddannelsesloven har virket i ca. fem år, ikke er behov for, at ministeriet fastsætter vejledende modultakster.

Med hensyn til bemærkningerne i høringssvarene om det manglede udgiftsloft, hvis de vejledende modultakster ikke længere findes, bemærkes følgende:

Det følger af de gældende regler, at en bopælskommune højst kan komme til at betale den vejledende modultakst for kursister, der vælger at deltage i danskuddannelse på et sprogcenter i en anden kommune. Når de vejledende modultakster afskaffes, vil der ikke længere være et udgiftsloft svarende til de vejledende modultakster. De vejledende modultakster erstattes herefter af et udgiftsloft, der svarer til de udgifter, der er forbundet med deltagelse i danskuddannelse hos den valgte udbyder.

Da man må gå ud fra, at den valgte udbyders driftskommune har indgået en aftale, hvor kvalitet og pris hænger sammen, vil bopælskommunen komme til at betale en pris, der reelt afspejler omkostningerne ved det undervisningstilbud, der stilles til rådighed.

5. Opdeling af modultaksten i to dele (lovforslagets § 1, nr.9)

En række af høringssvarene giver udtryk for, at forslaget om opdeling af modultaksten i to dele, hvor den ene halvdel (starttaksten) udbetales til sprogcentret, når kursisten påbegynder undervisningen, og den anden del (sluttaksten) først udbetales, når kursisten har bestået den modultest, der afslutter undervisningen på det pågældende modul, er uhensigtsmæssig.

Børne- og Kulturchefforeningen finder, at de foreslåede ændringer i reglerne om modultakster vil medføre en række uhensigtsmæssigheder. Foreningen oplyser, at man ikke vil forsvare, at kommunerne skal betale for undervisning, som kursisterne ikke får, men foreningen mener på den anden side, at det er nødvendigt at tage i betragtning, at sprogcentre er forpligtet til at afholde en række grundudgifter. Det foreslås derfor, at anden halvdel af modultaksten eventuelt kunne udbetales, når en kursist er nået midtvejs på modulet. Foreningen gør opmærksom på, at det af lovforslagets bemærkninger fremgår, at opdelingen af modultaksten betyder en besparelse for kommunerne, hvilket ikke er tilfældet for de kommuner, der har kommunale sprogcentre.

AOF Danmark, Dansk Flygtningehjælp, Foreningen af Ledere ved Danskuddannelser og KL ser forslaget om opdeling af modultaksterne som et stort problem, som vil betyde, at en stor del af undervisningen skal gennemføres uden finansiering. Foreningen gør opmærksom på, at mange kursister ikke gennemfører modultesten, men ophører med undervisningen, når de får job eller føler, at de kan tilstrækkeligt

dansk. Dette mønster betyder, at udbyderne i de tilfælde, hvor kursisten ikke når frem til en modultest, men dog modtager undervisning i en lang periode, ikke får dækket sine omkostninger. I flere høringssvar foreslås, at sidste halvdel af en todelt modultakst ikke gøres afhængig af en bestået modultest eller afsluttende prøve, men f.eks. bliver udbetalt efter tre måneders undervisning.

Dansk Flygtningehjælp gør endvidere gældende, at forslaget vil give kommunale sprogcentre en konkurrencefordel over for private udbydere, fordi de kommunale sprogcentre er finansieret af kommunen.

Dansk Oplysnings Forbund (DOF) finder det uacceptabelt, at en privat udbyder selv skal finansiere anden halvdel af et modul, hvis kursisten ikke gennemfører modulet. Det betyder, at de kommunale og private sprogcentre er helt forskelligt stillede, idet kommunen altid vil skulle bære de merudgifter, der måtte være forbundet med undervisningen. DOF mener, at der skal sikres ensartede vilkår for kommunale sprogskoler og private udbydere, og at betalingen bør falde i rater forlods.

Dansk Folkeoplysnings Samråd og Oplysningsforbundenes Fællesråd er også betænkelige ved den økonomiske risiko, som sprogcentrene må påtage sig.

Uddannelsesforbundet kan ikke støtte forslaget om opdeling af modultakster, som vil betyde, at sprogcentrenes økonomi forringes. Hvis dette sker, kan det gå ud over kvaliteten af undervisningstilbuddet, fordi kursisterne vil få færre timer på større hold.

Endelig peger flere af høringssvarene på, at opdeling af modultaksterne vil medføre mere administrativt arbejde i kommunerne.

Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at betaling for danskuddannelse efter de gældende regler er baseret på den enkeltes udlændings progression, således at betaling for et modul først sker, når modultesten for det foregående modul er bestået.

Det er ministeriets opfattelse, at dette princip grundlæggende skal fastholdes for dermed at sikre, at den enkelte udbyder har et incitament til at sørge for, at kursisterne gennemfører den tilbudte danskuddannelse. Det er således udbyderens opgave at sørge for, at kursisterne føres frem til en modultest.

Med forslaget gennemføres en opdeling af betalingen af modultaksten, således at kommunerne i videre omfang alene betaler for den undervisning, som den pågældende kursist rent faktisk tilbydes. Samtidig søges udbydernes interesse i at modtage en betaling (starttakst), før undervisningen påbegyndes, tilgodeset.

6. Udbyder af danskuddannelse kan som udgangspunkt kun nedsætte sig inden for kommunens grænser (lovforslagets § 1, nr.8)

En række høringssvar giver udtryk for, at forslaget om, at en udbyder kun kan etablere undervisning, der fysisk finder sted inden for kommunens grænser, er uheldigt. Der er dog også høringssvar, som hilser forslaget velkomment.

AOF Danmark peger på, at forslaget risikerer at begrænse selvforsørgende udlændinges frie valg af udbyder af danskuddannelse og mangfoldigheden af udbydere, idet de fleste af de afholdte licitationer har resulteret i, at én udbyder har fået opgaven. Forbundet mener, at forslaget kan være et uheldigt skridt på vejen til monopolisering af området, hvor de lokalt forankrede udbydere bliver fortrængt af nogle få store centrale aktører.

Børne- og Kulturchefforeningen bakker op om intentionerne bag forslaget om at forbedre den enkelte kommunes muligheder for at kunne planlægge indsatsen på danskuddannelsesområdet. Foreningen gør opmærksom på, at det i lovforslaget bør præciseres, hvem der har tilsynsforpligtelsen med udbydere af danskuddannelse, der har opgaver i flere kommuner.

DA er bekymret for, om der vil opstå problemer i forbindelse med den enkeltes valg af udbyder. DA foreslår, at det nationalt bliver muligt at certificere en række udbydere, der kunne operere lokalt. DA opfordrer til, at det kommer til at fremgå af lovforslaget, at kommunerne, når de indgår driftsoverenskomster med udbydere, ikke alene ser på prisen, men også på kvaliteten af undervisningen.

Dansk Flygtningehjælp hilser forslaget velkomment, da den nuværende retstilstand, hvor en udbyder med tilsyn fra en anden kommune kan underminere en kommunes undervisningstilbud, er uholdbar. Forslaget vil medføre en højere grad af forudsigelighed for både kommune og udbyder og vil fastholde danskuddannelsesområdet som et område for udlicitering.

Dansk Folkeoplysnings Samråd og Oplysningsforbundenes Fællesråd mener, at forslaget vil resultere i centralisering af udbuddet, færre valgmuligheder for borgerne og manglende innovation på området.

Dansk Industri anerkender, at det kan være vanskeligt for kommunerne at styre udbuddet af danskuddannelse, men finder det væsentligt, at de foreslåede godkendelsesprocedurer ikke bliver en hindring for at sikre et fleksibelt danskuddannelsesstilbud, herunder muligheden for at gennemføre undervisningen på virksomheder.

Dansk Oplysnings Forbund (DOF) mener, at forslaget begrænser private udbyderes muligheder for at være aktive og innovative aktører på området. DOF gør endvidere opmærksom på, at lovforslaget intet nævner om online-dansk og e-learning og mener, at det vil være i modstrid med regeringens prioritering af fleksible og målrettede tilbud, hvis muligheden for at benytte disse undervisningsformer begrænses af kommunegrænser.

KL kan ikke tilslutte sig forslaget. KL mener, at der er brug for konkurrence på området i forhold til servicering af kursister, virksomheder og kommuner og foreslår, at den nuværende mulighed for at tilbyde undervisning uden for hjemkommunen bevares, og at der ved frit valg fastsættes et udgiftsloft, der f.eks. svarer til den pris, som kommunen selv leverer undervisning til, hvilket efter KL's opfattelse vil mindske nogle af de problemer, der har vist sig, ved at udbydere kan nedsætte sig i andre kommuner end aftalekommunen.

Uddannelsesforbundet støtter forslaget.

Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at formålet med den foreslåede ændring er at tilgodese kommunernes mulighed for at planlægge det kommunale danskuddannelsestilbud. I praksis har de gældende regler vanskeliggjort kommunernes udbud af danskuddannelse. Reglerne har således i nogle tilfælde medført, at en udbyder kan etablere sig i en kommune med et tilbud, der er dyrere end kommunens eget tilbud, uden at den stedlige kommune kan hindre dette. Muligheden for tilbud om danskuddannelse på tværs af kommunegrænser kan endvidere hæmme incitamentet til at sende opgaven i udbud og til at byde på opgaven og dermed medføre uønskede merudgifter og betyde en begrænsning af konkurrencen på området.

Det skal bemærkes, at en kommunalbestyrelse kan godkende, at der tilbydes danskuddannelse inden for kommunens egne grænser af en udbyder, der er etableret i en anden kommune. Dertil kommer, at lovforslaget ikke er til hinder for, at et sprogcenter, der er etableret i en kommune og har fået henvist en gruppe kursister af den stedlige kommune, gennemfører undervisning af disse kursister uden for kommunen, såfremt der på denne måde er tale om et afgrænset undervisningsforløb. Bestemmelsen er heller ikke til hinder for, at en kursist, der modtager undervisning hos en udbyder beliggende i en anden kommune end bopælskommunen, i den forbindelse modtager danskuddannelse som it-undervisning, uanset at den pågældende f.eks. modtager it-undervisningen hjemme eller på en arbejdsplads i bopælskommunen. Dette fremgår nu af lovbemærkningerne.

I øvrigt gælder bestemmelsen ikke for tilbud om intro-dansk, som derfor både kan tilbydes i og uden for kommunen.

Med hensyn til hvilken kommune der har tilsynsforpligtelsen med udbydere, der har opgaver i flere kommuner, jf. den foreslåede § 11 a, stk. 2, er det nu præciseret i lovbemærkningerne, at tilsynsforpligtelsen – ligesom i dag – påhviler aftalekommunen.

Det skal understreges, at kursister, der ikke modtager aktiveringstilbud fra det offentlige, stadig har ret til frit valg af udbyder, også selv om den valgte udbyder ligger i en anden kommune end bopælskommunen.

7. Begrænsning af danskuddannelsestilbuddet for visse grupper (lovforslagets § 1, nr. 3)

Den overvejende del af høringssvarene er enige i eller har ikke bemærkninger til, at danskuddannelse til au pair-personer begrænses til to modulers danskuddannelse, og at udvekslingsstuderende på bl.a. gymnasier ikke længere kan få gratis danskuddannelse.

Uddannelsesforbundet ser dog ingen grund til at forringe tilbuddet til au pair-personer.

KL gør opmærksom på, at det i lovbemærkningerne er anført, at au pair-personer, der har modtaget to modulers danskuddannelse herefter mod fuld brugerbetaling har mulighed for at fortsætte danskuddannelse hos en privat udbyder og foreslår, at der i stedet kommer til at stå, at undervisningen mod fuld brugerbetaling kan fortsættes hos en udbyder af danskuddannelse, hvad enten udbyderen er privat eller offentlig.

Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at lovbemærkningerne er tilrettet som forslået af KL.

8. Forholdet til EU-retten

Dansk Flygtningehjælp har i et supplerende høringssvar af 4. november 2009 udtalt, at forslagene om opdeling af modultaksterne i en start- og sluttakst, afskaffelse af de vejledende modultakster på finansloven, en overgangsordning for bestemmelsen i den foreslåede § 11 a om, at en udbyder ikke kan nedsætte sig i en anden kommune end driftskommunen uden den anden kommunes godkendelse, efter Dansk Flygtningehjælps opfattelse skønnes at stride mod de konkurrenceregler, der er fastlagt af EU.

Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at der ikke af Dansk Flygtningehjælp er nærmere redegjort for, hvilke regler lovforslaget skulle stride imod. Det er derfor ikke

muligt at tage nærmere stilling til spørgsmålet. Det er dog Integrationsministeriets opfattelse, at lovforslaget ikke strider mod EU-retten.

9. Særlige spørgsmål om driftsaftaler mellem kommunalbestyrelse og udbyder af danskuddannelse

AOF Danmark har i et notat af 2. november 2009 bl.a. stillet nogle spørgsmål om indgåelse af driftsaftaler.

AOF Danmark anmoder Integrationsministeriet om at redegøre for, om og i givet fald hvordan der bør fastlægges nærmere bestemmelse om, hvorvidt kommunalbestyrelserne skal være forpligtet til – efter forhandling – at indgå driftsaftale med mere end én udbyder, hvis de forskellige udbydere kan tilbyde vilkår, der må antages at være ligestillede eller tilnærmelsesvis ligestillede.

Endvidere anmodes Integrationsministeriet om at overveje og tilkendegive, om en kommunalbestyrelse A vil være forpligtet til at skulle indgå en aftale med en udbyder, der har en aftale med en kommunalbestyrelse B, og som tilbyder danskuddannelse i kommune A, såfremt undervisningstilbuddet er tilsvarende eller tilnærmelsesvis tilsvarende med den aftale, der først er indgået mellem kommunalbestyrelse A og en udbyder.

Endvidere mener AOF Danmark, at det nærmere bør angives over for kommunalbestyrelserne, hvilke saglige hensyn, der kan indgå i kommunalbestyrelsernes overvejelser, når de træffer beslutning om at godkende eller afslå, at en udbyder af danskuddannelse, som ligger i en anden kommune, kan tilbyde danskuddannelse i kommunen, jf. den foreslåede § 11 a, stk. 2.

Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at det henhører under den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, i hvilket omfang kommunalbestyrelsen selv ønsker at etablere et danskuddannelses tilbud, eller om kommunalbestyrelsen i stedet ønsker at indgå driftsaftaler med en eller flere udbydere.

Det er ligeledes den enkelte kommunalbestyrelse, der beslutter, om den vil godkende, at en udbyder, der har en driftsaftale med en anden udbyder, kan tilbyde danskuddannelse i kommunen. Denne godkendelse skal naturligvis ske i overensstemmelse med almindelige principper om saglig forvaltning. Integrationsministeriet er af den opfattelse, at der ikke bør fastsættes nærmere bestemmelser herom.

10. Økonomiske konsekvenser af lovforslaget

En del af høringssvarene peger på, at de besparelser, der vil følge af lovforslaget, er urealistiske.

Hertil skal Integrationsministeriet bemærke, at der i lovudkastet er gjort opmærksom på, at der er tale om skøn, der bl.a. er baseret på tal for undervisningsaktiviteten hos udbyderne af danskuddannelse.

11. Anbefalingen om en klippekortsordning over 5 år er ikke med i lovforslaget.

I rapporten fra arbejdsgruppen om danskuddannelse for voksne udlændinge (juni 2009) indgik en anbefaling om, at der indføres en fem-årig klippekortsordning til erstatning for den gældende treårige uddannelsesret. I mange af høringssvarene efterlyses den anbefaling.

AOF Danmark anbefaler en klippekortsmodel, f.eks. gældende i fem år, hvor udlændinge har pligt til at deltage i danskuddannelse, når de ikke har arbejde, og kan vælge at holde pause, medens de har arbejde.

DA og Dansk Industri ser frem til, at der arbejdes videre med tankerne om at indføre en klippekortsmodel eller andre modeller, som kan medvirke til at sikre, at danskuddannelse og beskæftigelse kan kombineres.

Dansk Flygtningehjælp mener, at en fastholdelse af den nuværende begrænsede uddannelsesret vil ramme arbejdskraftindvandrere og en del af flygtninge- og indvandrergruppen, som på grund af sygdom og traumatisering ikke kontinuerligt kan følge et undervisningstilbud på fuld tid.

Foreningen af Ledere ved Danskuddannelser foreslår, at danskuddannelsesretten gøres mere fleksibel, og at der gives mulighed for, at personer i beskæftigelse eller personer med særlige indlæringsproblemer kan udstrække gennemførelsen af en danskuddannelse til fem år.

KL bemærker, at klippekortsmodellen sammen med tilbuddet om intro-dansk er en af de centrale anbefalinger fra arbejdsgruppen om danskuddannelse og undrer sig over, at anbefalingen ikke er medtaget i lovforslaget. KL er enig i danskuddannelseslovens intention om, at udlændinge hurtigt skal lære dansk, men peger på, at begrænsningen på tre år har medført især to problemer:

KL har således peget på, at rammen er uflexibel og ikke passer til den meget forskellige målgruppe, som i dag har behov for danskundervisning. F.eks. har udlændinge som hurtigt kommer i arbejde, kun mulighed for at deltage i få timers ugentlig

aftenundervisning, og vil derfor have vanskeligt ved at lære tilstrækkeligt dansk inden for de tre år. Et andet eksempel er internationale studerende, der kommer til landet for at deltage i engelsksproget undervisning på en uddannelsesinstitution. Disse har ofte ikke nogen særlig grund til at lære dansk ved ankomsten til Danmark. Hvis de efter endt uddannelse får brug for danskuddannelse, vil den treårige uddannelsesret være opbrugt, hvilket kan være en barriere for de pågældendes lyst til at blive i Danmark.

For det andet peger KL på, at de gældende bestemmelser om, at kommunen har pligt til at forlænge den treårige uddannelsesret i visse tilfælde, medfører et omfattende administrativt arbejde i kommunerne.

Uddannelsesforbundet efterlyser den efter deres opfattelse vigtigste af anbefalingerne fra arbejdsgruppen om danskuddannelse – klippekortsmodellen – og gør særlig opmærksom på kursister på Danskuddannelse 1, der ofte er langsomme indlærere og derfor har behov for mere end tre års undervisning.

LO beklager, at en mere fleksibel klippekortsmodel ikke er medtaget i lovforslaget og opfordrer til, at den treårige uddannelsesret kan forlænges, hvor arbejdsmæssige forhold betinger det.

Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at det er ministeriets opfattelse, at den gældende treårsfrist sender et klart signal om, at udlændinge hurtigst muligt skal lære dansk. Det gældende danskuddannelsesstilbud er tilrettelagt således, at det sikres, at den enkelte kursist kan gennemføre uddannelsen inden for den treårige frist, herunder også i tilfælde, hvor kursisten er i beskæftigelse. Dertil kommer, at undervisningen skal tilrettelægges fleksibelt med hensyn til tid, sted og indhold for bl.a. at sikre, at udlændinge også kan følge danskuddannelse uden for arbejdstiden. Endvidere bemærkes, at kommunerne altid har mulighed for at beslutte, at det treårige uddannelsesstilbud forlænges i de tilfælde, hvor udlændingen ikke har gennemført uddannelsen inden for den tre-årige frist. Det beror på den enkelte kommunalbestyrelses egen beslutning, om tilbuddet skal forlænges, og der gælder ikke nogen særlige krav til kommunalbestyrelsens vurdering af, om der skal tilbydes et længere danskuddannelsesstilbud.

Arbejdsgruppen om danskuddannelse anbefalede en femårig klippekortsmodel til to grupper af kursister: De beskæftigede og personer med særlige indlæringsproblemer.

En sådan ordning vil efter Integrationsministeriets vurdering medføre en øget administration for kommuner og udbydere.

En udlænding, der f.eks. i perioder er i beskæftigelse og i andre er uden beskæftigelse, vil således løbende skulle veksle mellem en fem-årig klippekortsordning og et tre-årigt danskuddannelsesstilbud. Det vil således være nødvendigt løbende at beregne omfanget af udlændingens tilbud af hensyn til afgørelse af, om udlændingen er omfattet af klippekortsordningen eller det almindelige treårstilbud. Det er ministeriets opfattelse, at dette vil medføre langt mere bureaukrati end den gældende mulighed for kommunalbestyrelsen til at forlænge danskuddannelsesretten.

For så vidt angår udlændinge, der på grund af helbredsproblemer, særlige indlæringsvanskeligheder el. lign., har vanskeligt ved at følge et fuldt undervisningsprogram, bemærkes, at disse personer kan tilbydes yderligere danskundervisning som aktivering efter den treårige uddannelsesperiode, hvis udlændingen modtager forsørgelsesydelse, eller efter den almindelige bestemmelse i danskuddannelsesloven om kommunernes mulighed for at forlænge danskuddannelsesperioden. Der sikres på denne måde kommunalbestyrelsen en fleksibel adgang til at tilbyde danskuddannelse til udlændinge, der har behov for mere end tre års undervisning.